

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

1. ความเชื่อมโยง

- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็น : การเกษตร

เป้าหมาย : ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด : อัตราผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.2 ภายในปี 2565

- แผนย่อย : การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมายระดับแผนย่อย : ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยปรับตัวสูงขึ้น

ตัวชี้วัดระดับแผนย่อย : มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10

2. หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี ด้านการสร้างความมั่นคงน้ำภาคการผลิต กำหนดให้มีการจัดแหล่งน้ำเก็บกักน้ำเพิ่มเติมและพัฒนาพื้นที่ชลประทาน 18 ล้านไร่ จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนให้มีพื้นที่รับประโยชน์ 14 ล้านไร่ พัฒนาระบบผันน้ำและเชื่อมโยงแหล่งน้ำ การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำเดิม รวมทั้งการส่งเสริมเพิ่มผลิตภาพการใช้น้ำ

กิจกรรมการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น มีความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ 75 ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ภาคเกษตรจึงควรต้องมาตระหนักการใช้น้ำอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามการให้น้ำแก่พืชโดยทั่วไปของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการให้น้ำแบบไหลบ่า มีการสูญเสียน้ำค่อนข้างสูง หรือแม้แต่ในพื้นที่ที่มีการให้น้ำแก่พืชด้วยระบบน้ำก็ตาม แต่ยังมีปัญหาในการใช้ไม่ถูกต้อง มีการสูญเสียและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้เกษตรกรมีความตระหนักการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และมีความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนโครงการจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการให้น้ำแก่พืชที่ถูกต้อง สามารถแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรได้ จึงควรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

3. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาแก่เกษตรกร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 50 แห่งๆ ละ 50 ราย รวม 2,500 ราย

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 70 ราย (เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด จังหวัดละ 1 ราย)

*5.2 การถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

5.2.1 หลักสูตรการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและเกษตรกรผู้จัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน 100 ราย (เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระดับอำเภอ อำเภอละ 1 ราย จำนวน 50 จังหวัด รวม 50 ราย และเกษตรกรต้นแบบ จังหวัดละ 1 รายจำนวน 50 จังหวัด รวม 50 ราย)

5.2.2 หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร จำนวน 2,500 ราย (จังหวัดละ 50 ราย จำนวน 50 จังหวัด)

5.3 จัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาในชุมชน เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกร และขยายผลสู่พื้นที่ดำเนินการ จำนวน 50 แห่ง จำนวนรวม 200 ไร่ (จังหวัดละ 4 ไร่)

5.4 การติดตามนิเทศงานและการประเมินผลการดำเนินงาน

5.4.1 การติดตามนิเทศงาน โดยส่วนกลาง และจังหวัดที่มีพื้นที่ดำเนินการ

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2563			ปี 2564								
	ต.ค. 63	พ.ย. 63	ธ.ค. 63	ม.ค. 64	ก.พ. 64	มี.ค. 64	เม.ย. 64	พ.ค. 64	มิ.ย. 64	ก.ค. 64	ส.ค. 64	ก.ย. 64
1. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ (เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด จำนวน 70 ราย)			↔									
*2. การถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมแก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเป้าหมาย - หลักสูตรการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรผู้จัดทำแปลงเรียนรู้ จำนวน 100 ราย (เจ้าหน้าที่ 50 ราย เกษตรกร 50 ราย) - หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร				↔								
3. การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา 50 แห่ง						↔						
4. การติดตามนิเทศ และประเมินผล - การติดตามนิเทศงาน - การประเมินผล												

7. ระยะเวลา

ตุลาคม 2563 – กันยายน 2564

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (output)

- เกษตรกรในพื้นที่ ศพก. ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้น้ำอย่างมีส่วนร่วมในระดับไร่นา
- เกิดแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชุมชน

ผลลัพธ์ (outcome)

- เกษตรกร นำความรู้จากการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับไร่นา
- เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

จำนวนแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา (เกษตรกรที่ทำแปลงจะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรสำหรับเกษตรกร)

เชิงคุณภาพ

ร้อยละแปลงเรียนรู้มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- เกษตรกร มีการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในระดับไร่นาได้ผลตอบแทนสูงขึ้น สามารถใช้ประโยชน์จากแปลงเรียนรู้ เพื่อการผลิตในไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในชุมชน

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร

นายเอกราช บุญล้อมรักษ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 080 192 6916/ โทรสาร 0 2940 6059 E-mail : agrodev30@hotmail.com

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล

นายกฤษฏา หลักเมือง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 097 354 6646 E-mail : Lakmuang.k@gmail.com